

การประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2561) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

The Curriculum Evaluation on Master Degree Program of Fine Arts in
Visual Art Education, (edition 2018) Faculty of Painting Sculpture and
Graphic Arts and Faculty of Education, Silpakorn University

วิสูตร โพธิ์เงิน (Wisud Pongern)*

ทินกร กาษรสุวรรณ (Tinnakorn Kasornsuwan)**

ทิพนันท์ แยมมณีชัย (Tippanet Yaemmaneechai)***

พิสิฐ ตั้งพรประเสริฐ (Pisit Tangpondprasert)****

สุขุมาล นิธิภัทรอนันต์ (Sukumala Nithipattaraahnan)*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินความก้าวหน้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2561) คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านการผลิตโดยเป็นการประเมินผลผลิตระหว่างทางของหลักสูตร และเพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาหลักสูตร รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม และแนวประเด็นการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินโดยภาพรวมของหลักสูตร พบว่า นักศึกษา และผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด($M=4.59, S.D.=0.62$) 2) ผลการประเมินด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.63, S.D.=0.53$) 3) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด($M=4.58, S.D.=0.62$) โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และ ด้านรายวิชาในหลักสูตร 4) ผลประเมินด้านกระบวนการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.55, S.D.=0.51$) โดยมี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล และ 5) ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.63, S.D.=0.59$)

คำสำคัญ การประเมินหลักสูตร, หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

**ศาสตราจารย์ ภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

***รองศาสตราจารย์ โครงการจัดตั้งภาควิชาแกนทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

****ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

*****ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โครงการจัดตั้งภาควิชาสื่อผสม คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

This's a progress evaluation research. The objective is to evaluate the Master of Arts program in Visual Arts Education (edition 2018), Faculty of Painting, Sculpture and Graphic Arts and Faculty of Education, Silpakorn University. Regarding context of the curriculum, input factors process and production aspects by evaluating the output during the course, and to study the problem and guidelines for curriculum development Quantitative and qualitative data was collected by questionnaire and interview topics. Statistics used are percentage, mean, and standard deviation. Results: 1) In overall evaluation of the curriculum by students and instructors/thesis examination committee members, It is deemed appropriate at the highest level. (M= 4.59,S.D.=0.62) 2) Second, results of the context assessment showed to also appropriate at the highest level (M = 4.63, S.D.=0.53) 3) Results of the evaluation found that, it was appropriate at the highest level including two aspects: a) the media used in learning management and b) the subjects in the curriculum. 4) The process evaluation results found that it was appropriate at the highest level (M = 4.58, S.D.=0.62) including two aspects: a) the learning management process and b) in measurement and evaluation, and 5) Finally the results of the productivity evaluation found that it was appropriate at the highest level (M= 4.63, S.D.=0.59).

Keywords Curriculum Evaluation, Master of Fine Arts Program in Visual Art Education

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักประการหนึ่ง คือ การผลิตบัณฑิตโดยเปิดสอนทั้งหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต และบัณฑิตศึกษา ซึ่งระดับบัณฑิตศึกษาจะมุ่งเน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัย เพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างอิสระรวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการเชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ พัฒนาตนพัฒนางาน จรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ทุกหลักสูตรจะกำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 -2570) ได้กำหนดเป้าหมายหลัก 5 ประการ 1.การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม 2.การพัฒนาคนสู่โลกยุคใหม่ 3.การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม 4.การเปลี่ยนผ่านการผลิตและการบริโภคไปสู่ความยั่งยืน และ 5.การเสริมสร้างความสามารถของไทยในการรับมือกับความเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลงภายใต้โรคอุบัติใหม่ (Office of the National of Economic and Social Development Council, 2023) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของแต่ละ

สาขาวิชา เมื่อใช้หลักสูตรไปได้ระยะหนึ่งจะต้องมีการประเมิน ซึ่งการประเมินหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรที่ใช้เมื่อดำเนินการแล้วบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ จากนั้นนำผลที่ได้มาพิจารณาว่ามีมาตรฐาน มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลหรือไม่เกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้ ผลการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่จะประเมิน

การประเมินหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากผู้ใช้หลักสูตรจะประเมินเพื่อพิจารณาตรวจสอบระบบการบริหารหลักสูตรเพื่อปรับปรุงคุณภาพตามขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรแล้ว ยังต้องปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี (Office of the Higher Education Commission, 2015: 17) นอกจากนี้ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 47 ให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการ ในปี พ.ศ.2553 ได้ให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินกิจกรรมการจัดการหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualification Framework for Higher Education, TQF : HEd.) ตั้งแต่ ปีพ.ศ.2552 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยที่กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2565 เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร อันนำไปสู่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง (Silpakorn University, 2011)

คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติ และด้วยภารกิจที่สำคัญในฐานะสถาบันการอุดมศึกษาที่เน้นการสร้างสรรค์ มีความทันสมัย และใส่ใจความเป็นอัตลักษณ์ของความเป็นไทย มีการผลิตมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตในหลายสาขาวิชา และด้วยความร่วมมือของคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์และคณะศึกษาศาสตร์ ได้เปิดสอนหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ที่ได้เปิดดำเนินการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 และด้วยการรักษามาตรฐานและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษาจะได้มีการประเมินในทุก ๆ 5 ปี และได้ประเมินครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2561 ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการใช้หลักสูตรดังกล่าวเป็นเวลา 4 ปี และเพื่อให้การประเมินหลักสูตรครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างเป็นระบบตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ทางตัวแทนและผู้รับผิดชอบ

หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษาจะได้ดำเนินการประเมินความก้าวหน้า (formative Evaluation) ของหลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้มาตรฐานตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จึงกำหนดให้มีการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา (ปรับปรุง พ.ศ. 2561) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (Stufflebeam and Shinkfield : 2007) เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในครั้งต่อไป ทั้งนี้เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluative Research) เป็นการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561) คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านการผลิตโดยเป็นการประเมินผลผลิตระหว่างทางของหลักสูตร และเพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561) คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย นักศึกษาสาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา ที่กำลังศึกษาอยู่ระหว่างปีการศึกษา 2562 ถึง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 17 คน อาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ในสาขาวิชาทัศนศิลปศึกษาและกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ จำนวน 18 คน ผู้บริหารมหาวิทยาลัย และผู้บริหารคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งจะสอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษาจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับนักศึกษา เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ชุดที่ 2 สำหรับนักศึกษา เป็นประเด็นข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม (focus group) ในเรื่องความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน สิ่งสนับสนุน และข้อเสนอแนะอื่นๆ

ชุดที่ 3 สำหรับอาจารย์ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ชุดที่ 4 สำหรับผู้บริหารและกรรมการบริหารหลักสูตรเป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการด้านผลผลิต และข้อเสนอแนะอื่นๆ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

- 1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร
- 2) สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของเนื้อหา ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและครอบคลุมในประเด็นที่ศึกษา

3) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการประเมินผล จำนวนทั้งสิ้น 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษา 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญ 1 ท่าน โดยมีผลการประเมินอยู่ที่ระดับ 0.8 ทั้ง 4 เครื่องมือ และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ คือ ปรับลดจำนวนข้อและรวบประเด็นในข้อคำถามให้กระชับ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) คณะผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา นักศึกษาที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา เพื่อขออนุญาตหมายกำหนดเวลาการสัมภาษณ์ หรือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

2) คณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ครบตามจำนวนที่กำหนด

3) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยค่าเฉลี่ย (M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) วิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิด และผลที่ได้จากการสัมภาษณ์คณะผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่และลำดับของคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งรายละเอียดออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2561) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร แบ่งเป็น 2 ตอน ได้ดังนี้

ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2561) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตของนักศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษาของนักศึกษาปัจจุบันในภาพรวมในทุกด้าน

ตารางที่ 1 ผลประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษาของนักศึกษาปัจจุบัน

ที่	ประเด็น	M	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านบริบท	4.63	0.52	มากที่สุด	3
2	ด้านปัจจัยนำเข้า	4.64	0.66	มากที่สุด	2
3	ด้านกระบวนการ	4.54	0.41	มากที่สุด	4
4	ด้านผลผลิต	4.70	0.47	มากที่สุด	1
	รวม	4.63	0.52	มากที่สุด	

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษาของนักศึกษาปัจจุบันในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.63$, $S.D. 0.52$) ในด้านผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.70$, $S.D. = 0.47$) รองลงมาคือด้านปัจจัยนำเข้า ($M = 4.64$, $S.D. = 0.66$) ด้านบริบท ($M = 4.63$, $S.D. = 0.52$) และลำดับสุดท้ายด้านกระบวนการ ($M = 4.54$, $S.D. = 0.41$)

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2561) ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตของอาจารย์ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ตารางที่ 2 ผลประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษาของอาจารย์ผู้สอน/
กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

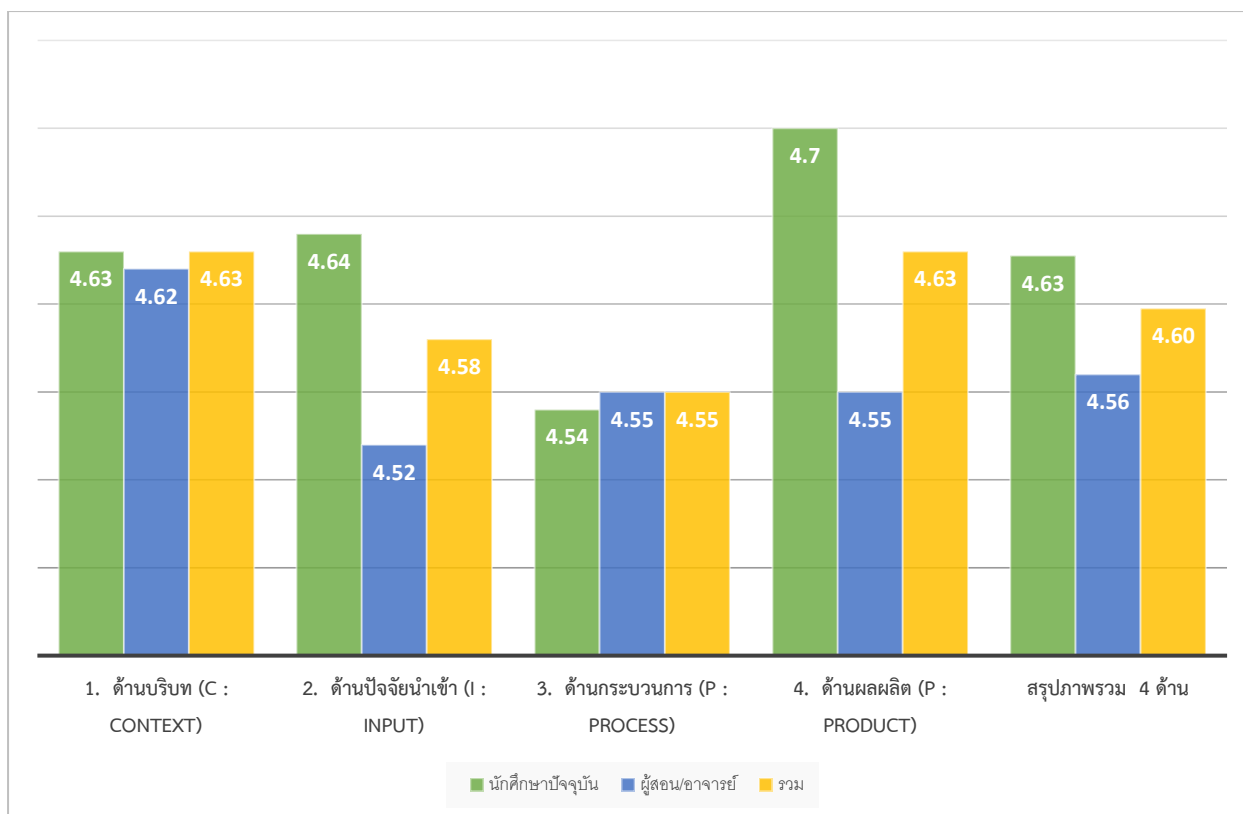
ที่	ประเด็น	M	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านบริบท	4.62	0.53	มากที่สุด	1
2	ด้านปัจจัยนำเข้า	4.52	0.57	มากที่สุด	3
3	ด้านกระบวนการ	4.55	0.58	มากที่สุด	2
4	ด้านผลผลิต	4.55	0.64	มากที่สุด	2
	รวม	4.56	0.58	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษาของอาจารย์ผู้สอนและกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($M = 4.56$, $S.D. = 0.58$) ในด้านบริบทอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.62$, $S.D. = 0.53$) รองลงมาคือด้านกระบวนการ ($M = 4.55$, $S.D. = 0.58$) ด้านผลผลิต ($M = 4.55$, $S.D. = 0.64$) และลำดับสุดท้ายด้านปัจจัยนำเข้า ($M = 4.52$, $S.D. = 0.57$)

ตารางที่ 3 ผลประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษาของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่มีต่อหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษาในภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

องค์ประกอบของการประเมินหลักสูตร	สรุประดับความคิดเห็นของนักศึกษา และผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์		
	M	S.D.	ระดับ
1. ด้านบริบท (C : Context)	4.63	0.52	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (I : Input)	4.58	0.62	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการ (P : Process)	4.55	0.51	มากที่สุด
4. ด้านผลผลิต (P : Product)	4.63	0.59	มากที่สุด
สรุปรวม 4 ด้าน	4.59	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษา และผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นที่เหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.59$, $S.D. = 0.62$) 2) ผลการประเมินด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.63$, $S.D. = 0.53$) 3) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.58$, $S.D. = 0.62$) โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และ ด้านรายวิชาในหลักสูตร 4) ผลประเมินด้านกระบวนการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.55$, $S.D. = 0.51$) โดยมี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล และ 5) ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.63$, $S.D. = 0.59$)

แผนภาพที่ 1 ผลประเมินหลักสูตรฯของ นักศึกษาอาจารย์ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่มีต่อหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษาในภาพรวม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชา ทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2561)

1. ผลการศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา พบว่า มีปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ด้านบริบท พบปัญหาว่า นักศึกษายังไม่ทราบถึง ปรัชญา เป้าหมายและการเชื่อมโยงไปสู่ วัตถุประสงค์และการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร แนวทางการแก้ไข คือ สาขาวิชาควรเพิ่มการ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่และให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรในช่วงวันปฐมนิเทศ

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า พบปัญหาว่า 1) หลักสูตรอาจจะต้องมีการจัดการแนะนำในการสืบค้น ข้อมูลสารสนเทศทางศิลปะของแหล่งทรัพยากรห้องสมุดหรือฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในห้องเรียนระบบสัญญาณ ไร้สาย(WIFI)ไม่มี และบางห้องมีแต่ไม่เสถียรใช้งานไม่ได้ แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางสาขาวิชาจะ ดำเนินการแจ้งไปยังคณะวิชาให้ปรับปรุงในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงแก้ปัญหาเรื่องความเสถียร ของสัญญาณอินเทอร์เน็ต และ2) ควรมีการจัดการศึกษาดูงานภายนอกในหน่วยงานที่มีการปฏิบัติที่ดีและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาต่างสถาบัน โดยที่ทางสาขานำประเด็นดังกล่าวไปปรับและระบุในรายวิชาที่

เกี่ยวข้องให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ และจัดสรรงบประมาณและทำโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับมหาวิทยาลัยอื่น

1.3 ด้านกระบวนการ พบว่า ภาพรวมจัดการเรียนการสอนได้ดี เนื้อหาทันสมัยมีกระบวนการติดตามความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์ที่เป็นระบบ

1.4 ด้านผลผลิต พบว่า นักศึกษา/อาจารย์ผู้สอนและคณะกรรมการพิจารณาวิทยานิพนธ์ เห็นว่ามีความเหมาะสม

อภิปรายผล

ผลการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวม พบว่า นักศึกษา และผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.59$, $S.D. = 0.53$) ซึ่งพบว่า สอดคล้องกับ ผลการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ Apinapas J. (2017) ได้ทำการซึ่งในส่วนของการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะพบว่า นักศึกษา ประเมินภาพรวมทั้งด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับการประเมินกับการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ในครั้งก่อนหน้าหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561 แต่ยังคงมีความแตกต่างแตกต่างตรงประเด็นด้านบริบทที่ครั้งนี้สูงกว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะ หลักสูตรได้ปรับปรุงรายวิชาที่มีการบูรณาการและเน้นให้นักศึกษามีความรู้ฝึกปฏิบัติกระบวนการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์และการวิจัยทางทัศนศิลป์ศึกษา ในส่วนผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์มีระดับผลประเมินหลักสูตรฯ ทั้ง 4 ด้านสอดคล้องกันทั้งการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558) ผลการประเมินด้านบริบท ในภาพรวมและรายชื่อ พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรฯ ทั้งนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนความคิดเห็นรายชื่อที่มีต่อวัตถุประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนและคณะกรรมการพิจารณาวิทยานิพนธ์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านวัตถุประสงค์หลักสูตรบ่งบอกคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาด้านความสามารถในการนำความรู้ไปปฏิบัติ/ทักษะ สอดคล้องกับPrint. (1993: 32) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดีนั้นควรมีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชาติ สอดคล้องกับวัฒนธรรม และต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและ Thumrong B. (1999: 8). จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากการเรียนจบหลักสูตร ซึ่งสะท้อนถึงเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาในหลักสูตร และนักศึกษาปัจจุบันผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าบริบทด้านรายวิชาในหลักสูตรได้ส่งเสริมนักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ประโยชน์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมและสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งในประเด็นนี้จะแตกต่างจากความคิดเห็นของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่อยู่ในระดับมากที่สุด จากข้อมูลดังกล่าวเมื่อพิจารณาแล้วทาง

หลักสูตรอาจจะต้องมีการปฏิรูปและสร้างความเข้าใจที่มาแนวคิด ปรัชญาของหลักสูตรให้กับนักศึกษา ซึ่งที่ผ่านมาทางหลักสูตรไม่ได้กล่าวถึงปรัชญาของหลักสูตร ดังนั้นทางหลักสูตรจะต้องหาวิธีการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความสัมพันธ์ของปรัชญาหลักสูตรกับการออกแบบรายวิชาในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา

ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.58, S.D.=0.62$) แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1. ผลประเมินด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และ 2. รายวิชาในหลักสูตร โดยในด้านที่ 1 ผลประเมินด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยในด้านการศึกษาดูงาน/เข้าร่วมอบรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ พบว่า ทั้งนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ต่างให้ความเห็นตรงกันว่าในประเด็นดังกล่าวมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนความขัดข้องของระบบเครื่องปรับอากาศ และระบบเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตไร้สายซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่มีความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนปัจจุบัน ดังที่ Thumrong B. (1999 : 8). ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า ที่สำคัญอีกประการหนึ่งขององค์ประกอบของหลักสูตร คือ วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ฯและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน ดังนั้นการจัดเตรียมความพร้อมของสื่อการจัดการเรียนรู้จึงสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาประเมินหลักสูตรของ Wisud P., et. Al. (2017). ได้ทำประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2556) มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ห้องเรียนระบบสัญญาณไร้สาย(WIFI)ไม่มีและบ้างห้องมีแต่ไม่เสถียรใช้งานไม่ได้ ฐานข้อมูลวิชาการเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนมากแต่ยังไม่คุ้มค่า และ ด้านที่ 2 รายวิชาในหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นในภาพรวมมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนักศึกษาปัจจุบันและอาจารย์ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์พบว่า ทุกกลุ่มรายวิชา ไม่ว่าจะเป็นรายวิชาบังคับ รายวิชาเลือกและวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีข้อเสนอแนะที่นักศึกษาระบุให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ที่เป็นหน่วยงานด้านศิลปกรรมหรือหน่วยงานที่เป็นต้นแบบที่ดีในด้านทัศนศิลป์ศึกษา และควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถาบันการศึกษาอื่น

ผลประเมินด้านกระบวนการ นักศึกษา และผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นในภาพรวม พบว่า ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.55, S.D.=0.51$) แบ่งเป็น ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และ ด้านการวัดและประเมินผล 1)ผลประเมินด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินของนักศึกษาปัจจุบัน พบว่า นักศึกษาได้รับการกระตุ้นให้กล้าซักถามเพื่อพัฒนาความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักศึกษาได้ปฏิบัติการวิจัยและสร้างสรรค์ทางด้านทัศนศิลป์/ทัศนศิลป์ศึกษา โดยที่ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ เห็นว่า กระบวนการ การจัดการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดที่มีระดับผลการประเมินเท่ากันเกือบทุกประเด็นใน ซึ่งพบว่า ในประเด็นสาขาวิชาที่มีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน และการจัดการเรียนรู้ในประเด็น

สำคัญทั้งที่เป็นรายกลุ่มและรายบุคคล มีผลประโยชน์รองลงมาและน้อยที่สุดในหัวข้อนี้ จากผลการประเมินดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติของรายวิชาทางทัศนศิลป์ โดยที่การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาฝึกคิด ฝึกปฏิบัติที่เป็นกระบวนการที่ฝึกทักษะเฉพาะบุคคลเพื่อสามารถสร้างสรรค์ผลงานหรือค้นคว้าปัญหาการสร้างสรรค์ที่เป็นเฉพาะตนเองในด้านทัศนศิลป์ ซึ่งกระบวนการกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนการสอนรูปแบบการอภิปรายผล วิเคราะห์ผลงานศิลปะ และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้านศิลปะในรายวิชาด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะ 2) ผลการประเมินด้านกระบวนการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของนักศึกษาปัจจุบัน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักศึกษาได้ร่วมประเมินพัฒนาการในการเรียนรู้ และปรับแผนการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีตัวบ่งชี้ชัดเจนของเกณฑ์คุณภาพที่พึงประสงค์ที่มีประสิทธิผลในการจัดการเรียนรู้ และผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการประเมินความก้าวหน้าของนักศึกษาที่บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้เป็นปรนัยตรวจสอบได้ ซึ่งในประเด็นนี้มีผลการประเมินที่สอดคล้องกับผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์_และจากผลการสัมภาษณ์นักศึกษาในประเด็นกระบวนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล ที่สรุปได้ว่า การประเมินมีความเหมาะสม มีการแจ้งเกณฑ์รายละเอียดในการวัดและประเมินผลก่อนเริ่มเรียน มีความยืดหยุ่นในการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการกำหนดการรายงานความก้าวหน้าของการทำวิทยานิพนธ์

ผลการประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด($M=4.63$, $S.D.=0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของนักศึกษาปัจจุบัน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สามารถสืบค้นและแสวงหาความรู้ในการพัฒนางานทางด้านศิลปะ และสามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยนวัตกรรมด้านทัศนศิลป์ศึกษาได้ และในส่วนความคิดเห็นของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ คือ มีความรู้ความเข้าใจ และเชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะ สามารถปฏิบัติงานเป็นนักสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ สามารถปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนศิลปะ มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีความมั่นใจในความสามารถของตนเองด้านทัศนศิลป์และการสอนศิลปะ มีแรงบันดาลใจและแนวทางในการพัฒนาสร้างงานศิลปะ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถในการสื่อสารได้บรรลุตามเป้าประสงค์ สามารถเสนอแนะแนวทางการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนทางศิลปะได้ และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้กับงานใหม่ ๆ ได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แนวทางในการพัฒนาตนเองทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ในส่วนความคิดเห็นเพิ่มเติม พบว่าอาจารย์/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ เห็นว่า ผลผลิตของหลักสูตรมีการหลอมรวมศาสตร์ทางด้านทัศนศิลป์และการสอน ผู้เรียนสามารถนำไปบูรณาการใช้ได้

ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ในระยะเวลาที่ผ่านมาทั้ง 2 ได้มีการจัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับอาจารย์และนักศึกษามีเพียงพอ มีห้องปฏิบัติการพร้อมรองรับนักศึกษาที่สร้างสรรค์ผลงาน มี co-working space ให้นักศึกษาได้ใช้ ซึ่งได้ดำเนินการแก้ไขโดยการสำรวจและได้ดำเนินการจัดซื้อใหม่เพื่อทดแทนของที่ชำรุด ในส่วนเรื่องระบบเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตไร้สาย(WIFI) ที่มีการความเสถียรขึ้นสามารถใช้งานได้ดี

และมีการสนับสนุนคณาจารย์ในการจัดหาโปรแกรม ZOOM เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ที่แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 จากข้อมูลดังกล่าวจะพบว่า ทางคณะทั้งสองคณะได้มีการปรับปรุงพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพลดอุปสรรคทางด้านกายภาพ และเครื่องมือที่จะทำให้การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด หนังสือ ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัย งานวิทยานิพนธ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในห้องสมุดมีเพียงพอ และมีฐานข้อมูลระดับชาติและนานาชาติโดยเฉพาะงานทางด้านศิลปะ โดยคณะได้ให้เงินงบประมาณทุนในการสนับสนุนอาจารย์เพื่อพัฒนาตนเอง เพื่อสนับสนุนให้อาจารย์นำไปซื้อเอกสารตำราและนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง

ด้านบริหารงบประมาณของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษามีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรในการวางแผนดำเนินการและดูแลงบประมาณ โดยแต่ละคณะจะเป็นผู้ดูแลค่าใช้จ่ายในรายวิชาของคณะตนเอง และมีการปรับแผนงบประมาณทางการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ

ด้านการวางแผนและดำเนินการเปิดหลักสูตรเป็นไปตามความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการศึกษา พร้อมทั้งมีคุณภาพมาตรฐาน และสิ่งต้องคำนึงถึง คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบและอาจารย์ประจำหลักสูตรจะต้องมีศักยภาพเพียงพอและคุณสมบัติตรงตามที่ อว.กำหนด และหลักสูตรมีรูปแบบหรือวิธีการประเมินหลักสูตรสามารถทำในรูปแบบการวิจัยประเมินผล และการประเมินผลจากรายงานตนเอง SAR ทุกปี เพื่อพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพหลักสูตรให้ดีและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้

ผลจากการวิจัยการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป คณะผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้

ผลการวิจัย ด้านบริบท รายวิชาภาพรวมรวมจากการประเมินอยู่ในระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด แต่สิ่งที่เป็นประเด็นที่นักศึกษาไม่รู้ถึงปรัชญาของหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้นควรเพิ่มการสื่อสารให้นักศึกษา ส่วนรายวิชาที่จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญทางวัฒนธรรมทั้งระดับท้องถิ่นและระดับสากล ทางหลักสูตรควรจะต้องกำหนดเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีการสอดแทรกเรื่องคุณค่า ความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นและสากลที่มีผลต่อการสร้างสรรค์งานและการจัดการเรียนการสอนศิลปะ และอาจจะมีรายวิชาที่ด้านศิลปวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการสร้างผลงาน และการเรียนรู้ทางศิลปะเพิ่มเติม

ด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่า ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ห้องเรียนอุปกรณ์เทคโนโลยีสื่อการเรียนการสอนและสารสนเทศเอื้อต่อการใช้งาน ระบบสัญญาณเครือข่าย อินเทอร์เน็ตไร้สายครอบคลุมในห้องเรียนแต่ยังไม่เสถียร รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนขาดการดูแลรักษาไม่สามารถใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพ ดังนั้นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ควรเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน หนังสือ ตำรา สื่อข้อมูลสารสนเทศในห้องสมุดมีความพร้อมด้านฐานข้อมูลทั้งในไทยและระดับนานาชาติที่หลากหลายครอบคลุมแต่

นักศึกษายังใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลที่มีมหาวิทยาลัยจัดเตรียมให้ไม่คุ้มค่าเต็มศักยภาพ ดังนั้นทางหลักสูตรอาจจะต้องมีการจัดการให้ความรู้การใช้ฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัย พร้อมให้นโยบายในการจัดการเรียนการสอนกระตุ้นส่งเสริมให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลสารสนเทศทั้งที่อยู่ในห้องสมุดและในระบบฐานข้อมูล ในส่วนผลการประเมินด้านรายวิชาในหลักสูตร พบว่า การประเมินภาพรวมของรายวิชาอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ควรจะต้องพิจารณาทบทวนในประเด็นดังนี้ 1) เพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะให้เพิ่มมากขึ้น และ 2) เรื่องการจัดการเรียนการสอนที่มีการศึกษาดูงาน ฝึกปฏิบัติการนอกสถานที่ หรือมีรายวิชาที่จัดการศึกษาดูงานภายนอกหน่วยงานที่เป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ หรือหน่วยงานทางศิลปะหรือสถานศึกษามีการปฏิบัติที่ดี เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ตรงในหลายมิตินอกจากการจัดการเรียนการสอนในสถาบัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาปริญญาโทในสาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษาหรือสาขาที่ใกล้เคียงในต่างสถาบัน

ด้านกระบวนการ พบว่า การประเมินผลหลักสูตรภาพรวมอยู่ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนที่อาจจะต้องเพิ่มเติมในเรื่องการพัฒนาอาจารย์ในเรื่องการเขียนเอกสารตำราหนังสือที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่สอนในหลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอาจจะต้องมีเงินทุนสนับสนุนเพิ่มเติมจากคณะวิชาและคณะในการสนับสนุนงบประมาณ สำหรับการผลิตเอกสารทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอนต่อไป โดยที่การปฏิบัติที่ดี คือ กระบวนการติดตามรายงานความก้าวหน้าของการพัฒนาและดำเนินการวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาทำให้เกิดภาพความสำเร็จโดยนักศึกษาสำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลา 2 ปี โดยเฉพาะฝั่งการสร้างสรรค์ และด้านผลผลิต ในภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แต่นักศึกษายังไม่มีความเชื่อมั่นใจตนเองว่าสามารถสร้างนวัตกรรมทางทัศนศิลป์ศึกษา จะเห็นได้จากผลการประเมินในด้านนี้ เรื่อง สามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านนวัตกรรมทางทัศนศิลป์ศึกษา มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับที่น้อยที่สุดและในส่วนของอาจารย์ผู้สอน/กรรมการผู้ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ เห็นถึงความจำเป็นสำคัญของภาษาอังกฤษซึ่งในตัวนักศึกษาจำเป็นจะต้องมีเห็นได้จากผลการประเมินด้านผลผลิต ในประเด็นแนวทางในการพัฒนาตนเองทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ดังนั้น คณะกรรมการบริหารหลักสูตรต้องทบทวนอาจจะต้องกำหนดนโยบายหรือแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้กับอาจารย์ผู้สอนที่จะส่งเสริมศักยภาพนักศึกษา สร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษาในความรู้และความสามารถของตนในด้านพัฒนานวัตกรรมโดยอาจจะปรับให้เพิ่มรายวิชาเลือกบังคับให้เป็นรายวิชานวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะที่มีอยู่ในหลักสูตร หรือปรับเป็นรายวิชาบังคับให้นักศึกษาได้เรียน พร้อมทั้งในเรื่องของภาษาอังกฤษ ทางหลักสูตรอาจจะต้องกำหนดรายวิชาเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมโดยไม่เน้นหน่วยกิต พร้อมทั้งให้นโยบายผู้สอนที่เพิ่มเรื่องของการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ครอบคลุมถึงผลกระทบจากการจัดหลักสูตร

2. ควรมีการประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในลักษณะของการวิพากษ์ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ใช้บัณฑิต มาให้ข้อคิดเห็น

References

- Apinapas J. (2017). “The Curriculum Evaluation on Master Degree Program of Fine Arts in Visual Art Education, Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts and Faculty of Education, Silpakorn University”. Journal of E-Veridian, Silpakorn University. 10(3). (September – December, 2017). pp. 2270 -2287.
- Maream, N., et al. (2012). Evaluation of the Graduate Curriculum in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University. Nakhon Pathom: Silpakorn University.
- Ministry of Education. (2010). The Announcement of the Higher Education Commission Regarding Guidelines for Implementation According to the Standards Framework for Qualifications of Higher Education, 2009 .[Online], accessed 20 October 2023. Available from <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>
- Office of the Higher Education Commission. (2015). Standards Framework for Qualifications of Higher Education, Annexed to the Announcement of the Higher Education Commission Regarding Guidelines for Implementation According to the Standards Framework for Qualifications of Higher Education, National Higher Education Standards 2015. [Online] Accessed on June 14, 2023, from <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>
- Office of the National of Economic and Social Development Council. (2023). The Thirteenth National of Economic and Social Development Plan (2023 – 2027). Bangkok : Office of Ministry.
- Print Murry.(1993). Curriculum Development and Design. London : Routledge.
- Silpakorn University. (2011). Manual for educational quality assurance within educational institutions Higher education, 2010. [Online], accessed 14 November 2023. Available from http://www.educ.su.ac.th/images /stories/Download_document /quality_assurance/manual_sar_2553_nov.pdf.
- Stufflebeam D. L. and Shinkfield A. J. (2007). Evaluation theory, models & applications. CA : Jossey - Bass.
- Thumrong B. (1999). Theory of Curriculum Design and development. Bangkok : Arawan Publishing.

Wisud P., Wisa J., Maream N., Orapin S. and Athikamas M. (2017). “The Curriculum Evaluation on Master Degree Program of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University”. Journal of E-Veridian, Silpakorn University. 10(3). (September – December, 2017). pp. 1180 -1196.